

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר נזיקין | מסכת עבודה זרה מ"ח-נ"ד
פרשת ויקהל-פקודי | י"ז-כ"ג באדר (4-10 למרץ)

דף מ"ח: מדוע הזדרז רב ששת?

האמורא רב ששת היה עייר, והיה לו שמש שמתפקידו היה לשמש אותו ולהוליך אותו ממקום למקום. יום אחד אמר רב ששת לשמשו: כשנגיע למקום ההוא, שעובדים בו תחת אילן - תקשור אותי במרוצה.

מה גרם לרב ששת לרוץ? באותו מקום היה נטוע עץ של עבודה זרה שענפיו עשו צל על הרחוב. מעבודה זרה אסור להנות, ולכן אסור ללכת מתחתיו. כל זאת רק אם יש דרך אחרת שאפשר לעבור בה, אך אם אין דרך אחרת, מותר ללכת מתחתיו, מפני שהחלף בדרך זו אינו מתכנן להנות מן הצל, כל רצונו הוא לעבור ברחוב.

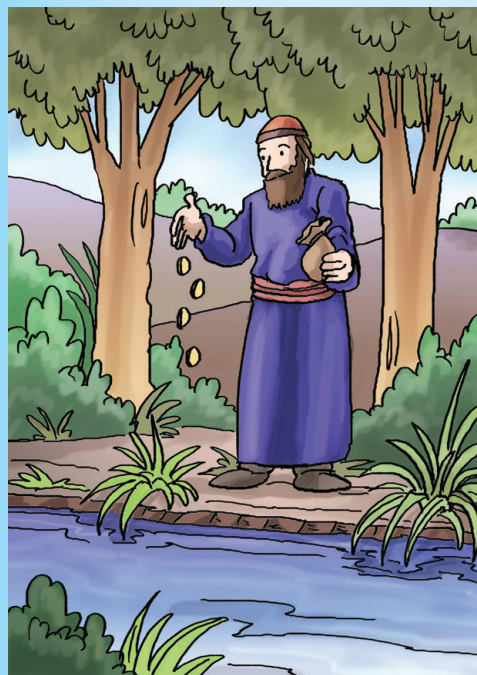
לגבי אדם חשוב, תלמיד חכם וירא שמים, אמר התלמוד שיעבור במרוצה תחת האילן כדי שלא יראה כמי שנהנה מצל עבודה זרה. לכן הורה רב ששת לשמשו להריץ אותו כשיעברו תחת האילן.

דף מ"ט: הנאה מין נסך

איש אחד הגיע לרב חסדא עם שאלה: יש לו כמות גדולה של יין כשר, וארעה טעות מצערת: התערב יין נסך ביין הכשר. מה עושים?

אמר לו רב חסדא: הכעיה שלך היא שאם תמכור לנכרי את כל כמות היין - נמצא שאמה מרויח גם על היין-נסך שבתוכו, ולכן העצה שלי לך היא לזרוק לנהר ארבעה זוזים, כשני יין-הנסך. עכשיו אתה יכול למכור לנכרי את כל היין, ולא הרחפת מאומה על יין-הנסך.

מן התלמוד

סדר נזיקין,
מסכת עבודה זרה דף נ"ב

"אם עתידין לחזור כמלחמת יהושע - אינה בטלה. מידי מלחמת יהושע מיהדר הדור? הכי קאמר: אם עתידין לחזור, הרי הוא כמלחמת יהושע ואין לה במילה"

הדור - חזון
קאמר - נאמר

א

הסבר: אם הגויים עזבו את העבודה זרה שלהם בגלל מלחמה, אולם הם עתידים לחזור אליה - אין זה נחשב שהם ביטלו אותה, והיא אסורה בהנאה, כפי שהיה במלחמת יהושע עם עמי כנען.

מתולדותיו

יהושע כהן

(תרפ"ב-תשמ"ז 1922-1986)

יהושע כהן ז"ל היה מראשי ארגון הלח"י. כהן נולד בפתח תקווה, גדל בכפר סבא, ובנעוריו הצטרף בתחילה לאצ"ל ואחר כך עבר ללח"י. לאחר שהבריטים הרגו את ראש הלח"י אברהם שטרן ועצרו את רוב מפקדי הארגון, ניהל יהושע כהן את המחתרת כשהוא מסתתר בפרדסי כפר סבא, עד שיצחק שמיר נמלט מהכלא ונטל את הפיקוד. כהן פיקד על ניסיון התנקשות בחיי הנציב העליון הרולד מקמיקל, והיה השותף העיקרי בפעולת ההתנקשות ברוזן פולקה ברנדוט. אחרי הקמת המדינה התיישב בשדה בוקר, ונעשה שומר ראשו של בן גוריון וידיד קרוב שלו. כהן אף השתתף בחפירות הארכיאולוגיות במצדה ובעבדת. אחרי מלחמת

יהושע כהן (משמאל) בחברת דוד טוביהו, 1960 (Wikipedia)

דף נ"א: מדרכות מאבנים של עבודה זרה

ארמונו של ינאי המלך, שמלך בתקופת בית המקדש השני, נחרב. באו עובדי כוכבים והקימו גל אבנים לעבודה זרה. חלפה תקופה נוספת וביאו עובדי כוכבים אחרים שלא עבדו לאבנים אלא לדברים אחרים, ולכן הם פרקו את המבנה של העבודה זרה ונטלו את האבנים לרצף ביהן דרכים ומדרכות.

היו חכמים שנמנעו ללכת על מדרכות אלו, מפני שהאבנים הללו שימשו בעבר לעבודה זרה. אמר רבי יוחנן: **הם יכולים ללכת עליהן, שהרי אפילו רבי מנחם הצדיק שמכונה "בנם של קדושים", הולך עליהן.** מדוע הוא כונה כך? רבי מנחם היה קדוש, וגם אביו, רבי סימאי, היה קדוש. כה התעלה והתקדש רבי מנחם, עד שאפילו נזהר שלא להסתכל על צורה של מטבע, איך הוא נראה ומה כתוב עליו, כי הוא הרגיש, שאם יסתכל על הכסף, זה עלול להפריע לו בעבודת ה'.

דף נ"א: הפגישה המרגשת של רבי אושעיא

התלמוד בדרך זה מביא הלכה בשם **רבי אושעיא**, עליו מסופר מעשה מרתק שארע בילדותו.

לאחר שנולד רבי אושעיא, הלך אביו, רבי חמא בן ביסא, ללמד תורה במשך שנים עשרה שנה. כשהגיע לעירו לאחר התקופה הארוכה, הוא לא הלך מיד לביתו, כדי שלא יבהלו מעוצמת ההפתעה, אלא הלך לבית המדרש שבקעיר וביקש שידעו לכני ביתו שהוא חזר. בעודו נמצא בבית המדרש, התישב לפניו ילד ושאל אותו שאלות בלימוד. ראה רבי חמא שהילד מצטיין ביותר בלימוד התורה, והצטרף בלבד: מי יודע, אולי אם הייתי נשאר כאן כל השנים ולומד עם בני, גם הוא היה יודע ללמוד כה טוב.

אחר כך הלך רבי חמא לביתו, ושם הוא פגש את... הילד מבית המדרש. התברר שזה היה בנו... (על פי התלמוד במסכת כתובות, דף ס"ב).

★ | מן ההיסטוריה

ההתנקשות ברזן ברנדוט

הרזן פולקה ברנדוט היה דיפלומט שבדי, שנשלח לארץ על ידי האו"ם במהלך מלחמת העצמאות כדי לתווך בין ישראל לערבים ולהגיע להסכם שלום. **ארגון הלח"י התנגד לתוכניתו של ברנדוט לחלוקת הארץ ולמסירת ירושלים לערבים, ולכן החליט להתנקש בחייו.** מתכנן ההתנקשות היה יהושע זטלר, מפקד הלח"י בירושלים. כאשר נסע ברנדוט בירושלים נתקלה מכוניתו בג'יפ שחסם את הרכוב, ומספר צעירים הקיפו אותה ופתחו באש לתוכה. ברנדוט ואחד מעוזריו נהרגו. המתנקשים נמלטו מהמקום, ולמרות העוצר שהוטל בירושלים לא נתפסו. בעקבות ההתנקשות חוקקה מועצת המדינה הזמנית את פקודת מניעת טרור, המטילה עונשים כבדים על מי שמשתתף בפועל בפעולות טרור ועל כל חבר בארגון טרור. לח"י וחזית המולדת הוכרזו כארגוני טרור ונעצרו כ-200 איש מחבריהם.

הפגנת לח"י נגד ברנדוט בירושלים (Wikipedia)

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

♥ | על המפה

מצדה

מצדה הוא מבצר עתיק על פסגתו של צוק גבוה במדבר יהודה. המלך הורדוס הקים בראש הצוק מצודה מלכותית הכוללת ארמונות מפוארים, מבני ציבור ותענוגות. **בסוף ימי בית שני, במהלך המרד הגדול, תפסו מורדים יהודים את מצדה והפכו אותה לבסיסם. הרומאים הטילו מצור על מצדה, ולאחר קרבות נואשים, כאשר ראו הנצורים שאין להם תקווה לנצח, הם בחרו להתאבד ולא ליפול בשבי הרומאים ולהיות לעבדים.** במאה ה-19 וה-20 נערכו חפירות ארכיאולוגיות במקום, ומצדה הפכה ליעד עלייה לרגל לתנועות נוער, מטיילים והשבעת טירונים. בשנת תשכ"ח (1968) הוכרזה מצדה כגן לאומי, ובשנת תשס"א (2001) הכריז עליה ארגון אונסק"ו כאתר מורשת עולמית. מדי שנה פוקדים את האתר כ-750,000 מבקרים והוא נחשב לאחד מאתרי התיירות הפופולריים בישראל.

הארמון הצפוני במצדה
(Wikipedia, avinoam michaeli)

תעודת זהות - תלמוד ישראלי

תלמוד ישראלי- הדף היומי לילדים, מחבב ומנגיש את לימוד התלמוד, מגביר אהבת תורה ומעצים את התא המשפחתי והקהילתי.

הפרייקט כולל- שבעה כרכים המקיפים את כל דפי התלמוד עפ"י סדר הדף היומי, עלונים שבועיים המופצים בעשרות אלפי עותקים, דף פייסבוק 60 סרטונים ב- בשיתוף ערוץ מאיר עם כוכבי הילדים אסי וטוביה.

לפתיחת מוקד לימוד כקהילה או בית ספר לפרטים: **ענבל הלל רכזת פרויקטים**
03-9250274 | inbalh@medison.co.il | טל.

דף נ"ב: המעמיד דין שאינו הגון

ריש לקיש אמר בתלמוד: **"כל המעמיד דין שאינו הגון - כאילו נוטע אשורה בישראל"**. כלומר: מי שפועל למנות לכית דין דין שאינו הגון ואינו ראוי לכהן כדין, כה חמור מעשהו כאדם שנטע עץ אשורה לעבודה זרה.

מדוע הוא מושה דוקא למי שנוטע עץ לעבודה זרה?

הריטב"א מסביר כי כאשר הדינים יושבים לדון בדיני התורה, השכינה שורה ביניהם, ואם השתרבב לכית הדין דין שאינו הגון, כמובן שהשכינה אינה שורה עמם. מי שמניח את הדין שאינו הגון סילק את השכינה ולכן השוו את המעשה החמור למעשה של עבודה זרה.

דף נ"ג: מגדל נמרוד

בני דור הפלגה בנו את מגדל בבל כדי למרוץ בה. התלמוד בדרך זה מלמדנו **"ש"בית נמרוד", שהיה המלך של הדור שבנה את מגדל בבל - מותר בהנאה, אפילו שהוא עבודה זרה.** טעם ההתר הוא שעובד כוכבים שעזב ונטש מרצונו את העבודה הזרה שלו - הרי הוא מבטלה ושוב אינה עבודה זרה.

רש"י מסביר ש"בית נמרוד" הוא מגדל בבל שבו בני דור הפלגה, והם עזבו אותו כשה' כלל את שפתם והפיצם על פני כל הארץ.

לכאורה ניתן לשאול: האם זה נקרא שהם עזבו מרצונם? הרי ה' העזיב אותם משם! תשובת התלמוד היא שאכן ה' הפיצ אותם, אבל היה באפשרותם לחזור אל המקום ולהמשיך לבנות אותו, ומאחר שהחליטו להפסיק, נחשב הדבר שהם עזבו אותו מרצונם ולכן המגדל כבר אינו עבודה זרה.

דף נ"ד: קדושת שביעית

האם יכול להיות שדג יהיה קדוש בקדושת שביעית? **ההלכה היא שאסור למכור פרות שגדלו בשנת השמיטה. מותר לאכול אותם - אבל אסור לסחור בהם. אם קנו בו מאכל - המאכל תמורתם נהיה קדוש בקדושת שביעית.** אם קנו בו מאכל - המאכל קדוש בקדושת שביעית.

אם קנו דג בכסף שקיבלו על מכירת פרות שביעית - הדג קדוש בקדושת שביעית. מאכל שקדוש בקדושת שביעית, אסור לסחור בו, אסור לקלקל אותו ועוד.

שאלת השבוע

התשובות לשאלות נמצאות בעלון זה

1. מה פירוש הביטוי "כל המעמיד דין שאינו הגון - כאילו נוסע אֶשְׁרָה בְּיִשְׂרָאֵל"?

2. מהו "בית נמרוד"? האם הוא מותר בהנאה - ומדוע?

3. מה מותר ומה אסור לעשות עם פרות שגדלו בשנת השמיטה?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בטאבלט איכותי או בסט ספרים של התלמוד הישראלי (לפי בחירתכם).

את התשובות יש לשלוח במייל עד יום רביעי בשעות הצהריים: talmudisraeli@medison.co.il
הודעות ישלחו לזוכים במייל ושמותיהם יפורסמו בדף הפייסבוק של התלמוד הישראלי.

*בפיקוח רואה חשבון

בעלון השבוע מזכרים כמה מלכים. זהו אותם!

1. מלך שמרד בה'

2. מלך שארמונו נחרב

3. מלך שבנה את מצדה

! | יש לי מושג | נידוי

נידוי הוא עונש שיכולים החכמים להטיל על אדם שמזלזל בחכמים או בשמירת ההלכה. כולם מצווים להתרחק מהאדם המנוודה, לא לשבת בד' אמותיו, והוא אינו מצטרף לזימון או למניין. העונש נמשך עד שהמנוודה מבקש מחילה ומתקן את חטאו.

70 שנה למדינת ישראל

1988/תשמ"ט

שוגר הלוויין הישראלי הראשון, אופק 1

אופק 1 היה הלוויין הישראלי הראשון ששוגר לחלל, והראשון בסדרת הלוויינים "אופק". הוא פותח ונבנה בישראל, ושוגר לחלל בח' תשרי תשמ"ט (19.9.1988). שיגור הלוויין הוכיח את יכולתה של ישראל להיכנס לעידן החלל, והיא הפכה למדינה השמינית מבין המדינות ששיגרו בכוחות עצמן לוויינים מתוצרתן. משקל הלוויין הייתה 156 קילוגרם, והוא שהה כלוויין פעיל בחלל 118 יום, כשהוא חג סביב כדור הארץ בגובה נמוך ומשלים סיבוב כל 90 דקות בערך. הלוויינים מסדרת אופק נחשבים למתקדמים ביותר מבחינה טכנולוגית, והם משמשים את ישראל בעיקר כדי לאסוף מודיעין על יעדים רחוקים ממדינת ישראל, כגון תוכניות הגרעין של איראן והמתקנים הצבאיים במדבר הסורי. לרגל השיגור המוצלח, הנפיקה החברה הישראלית למדליות ומטבעות מדליה מיוחדת.

מדליה בהנפקת החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות לציון שיגור אופק 1 (Wikipedia, אני יצרתי)

תשמ"ט/1988

דבר תורה לשולחן שבת

הרב יוסף צבי רימון, מייסד וראש "מרכז הלכה והוראה"

בפרשיות תרומה תצווה היה הציווי על המשכן, ובפרשיות ויקהל פקודי הביצוע - מה המטרה לחזור ולספר הכל כמו בפעם הראשונה?

ה' ציווה על המשכן בפרשיות תרומה תצווה, אך מיד אחר כך בפרשת כי תשא עם ישראל חטאו בעגל (לפי שיטת המפרשים שהפרשיות קרו בסדרן). היינו יכולים לחשוב שכעת המשכן זה כבר לא אותו דבר, זו כבר לא אותה האהבה, חזרת התורה ומפרטת הכל שוב ללמד אותנו שאחרי שמשה התפלל על עם ישראל וה' סלח, חזרה השמחה בבניית המשכן וחזרה האהבה בין ה' לעם ישראל. וכמו שכותב הרמב"ן: "הנה חזרו לקדמותם ולאהבת כלולותם ולכן ציווה אותם משה עתה בכל מה שנצטווה מתחילה".

